

Terugkoppeling vragen en antwoorden

Inwonersavonden Eeuwselse Loop (20, 21 en 27 januari)

In januari vond vanuit de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel (GGA) een derde serie bijeenkomsten plaats. Deze bijeenkomsten hebben als doel om samen te werken aan een toekomstbestendig inrichtingsplan voor de Eeuwselse Loop. Dit plan moet invulling geven aan zowel agrarische belangen als maatschappelijke doelen, zoals natuurontwikkeling, waterbeheer en leefbaarheid. Aanwezig werd opnieuw gevraagd om mee te praten over de toekomst van het gebied.

In dit document zijn vragen uit deze bijeenkomsten gebundeld. Dit is dus een overzicht van alle drie de avonden. Er is zo veel als mogelijk een inhoudelijke reactie op de vragen gegeven. De zorgen en ideeën die zijn geuit, worden teruggekoppeld aan de juiste partners en binnen de gebiedsgerichte aanpak besproken. Dit document bevat alleen de vragen die zijn gesteld. Er zijn ook een aantal vragen opgenomen uit de vorige sessies, die nog onbeantwoord waren.

Als hier nog vragen over zijn kunt u contact opnemen met Maikel Pollaert via mpollaert@brabant.nl.

Algemeen

1. Wordt er gehandhaafd naar aanleiding van de ontvangen informatieverzoeken?

De provincie heeft toegezegd dat zij niet gaan handhaven, omdat het belangrijk is om eerst meer duidelijkheid te krijgen over het overgangsgebiedenbeleid. Daarnaast hebben we in het GGA-proces de ruimte om met de omgeving tot een gebiedsplan te komen.

2. Hoe kan de GGA bijdragen aan het beleid dat de provincie maakt als er nooit bestuurders of beleidsmedewerkers aanwezig zijn bij de bijeenkomsten?

Er is in de praktijk vaak veel meer mogelijk op het gebied van techniek en machinerie dan bestuurders vaak denken. Daarom is het belangrijk om besluitvormers actief naar het gebied te halen. Zij kunnen dan zelf zien wat er allemaal speelt en mogelijk is in ons gebied.

Daarnaast blijven we werken aan het gebiedsplan. Zonder gedegen gebiedsplan kunnen we het tegendeel niet bewijzen en is het moeilijk om een inhoudelijk gesprek te voeren. Zodra we afspraken op papier kunnen zetten over 'welke spelregels gelden er? Wat is een eerlijke uitwisseling? En onder welke voorwaarden kunnen partijen samenwerken?' kunnen we een gezamenlijk voorstel formuleren richting de provincie. We blijven hierin inzetten op samenwerking op basis van gelijkwaardigheid.

Wordt het gebiedsplan, dat we samen opstellen, goedgekeurd? Dan worden toekomstige aanvragen die in lijn zijn met het plan, waarschijnlijk ook gegund. In ons gebiedsplan geven we handvaten mee, bijvoorbeeld dat er qua techniek en machinerie al veel vooruitgang is geboekt. Zo laten we de bestuurders weten wat er mogelijk is in het gebied. En ook wat we bereid zijn aan te passen.

3. Gaan we met dit plan de natuurdoelstellingen halen?

We moeten ons best doen om de natuurdoelstellingen te behalen. Of de natuurdoelstellingen behaald gaan worden met de gekozen maatregelen zullen we pas over een aantal jaar weten. Het belangrijkste is dat natuur en landbouw beide tot hun recht komen en het aanvaardbaar is voor de ander.

Onbeantwoorde vraag vorige sessie:

4. In de provincie Gelderland bestaat een subsidieregeling voor samenwerkende boeren die ideeën hebben het milieu of de biodiversiteit te verbeteren. Bestaat er ook een soortgelijke subsidieregeling voor de Peel?

In Brabant bestaat de subsidieregeling Samenwerken In Gebiedsprocessen (SIG). Deze regeling is vergelijkbaar met de subsidie in de provincie Gelderland. De subsidieregeling staat vanaf 24 februari 2026 open. Aanvragen moeten zijn ingediend voor half mei. [Zie ook de website van Provincie Noord-Brabant.](#)

Water

- 1. Heeft het bestuur al iets gevonden van de vergunningverlening over subirrigatie en peilgestuurde drainage, en zo ook de daarbij horende werkafspraken, legalisering, enzovoorts? We willen graag de randvoorwaarden helder hebben.**

Het is belangrijk om de maatregelen/vergunningaanvraag aan te laten sluiten op het gebiedsplan waar we samen aan werken. Het gaat uiteindelijk om een globale vergunning over het maatregelenpakket.

- 2. Wat is het verschil in centimeters tussen de gele en de groene lijn op de kaart van het grondwaterstandsverloop? Is er bekend wat dit verschil voor effect heeft op de waterstand in de Groote Peel?**

Een van de doelen van de GGA is het verhogen van de grondwaterstanden in het landbouwgebied en in het natuurgebied. In de presentatie werd de huidige grondwaterstand weergegeven met de groene lijn, en de verhoogde waterstand met de gele lijn. Het waterschap is van mening dat hogere peilen werkbaar moeten blijven voor de agrariërs in het gebied. Op sommige plekken zal het niet mogelijk zijn om een hoger peil in de winter te hanteren, terwijl op andere plekken best ruimte kan zijn om extra water te conserveren. We gaan met de perceeleigenaren in gesprek en bepalen vervolgens samen wat werkbaar is.

- 3. Komen alle bouwstenen die zijn genoemd in de presentatie sowieso terug in het gebiedsplan? Ook de bouwstenen waar weinig draagvlak voor is, zoals wateraanvoer uit het kanaal?**

We weten dat er zorgen zijn over wateraanvoer, en waar die mee te maken hebben. Daarom zijn we nog aan het onderzoeken of dit idee haalbaar is. Tot we meer weten is het belangrijk dat we de bouwstenen bespreken en een aantal scenario's uitwerken met en zonder wateraanvoer.

- 4. Worden de varianten/bouwstenen uit de presentatie ook met het bestuur van het waterschap besproken?**

Wij spreken het bestuur wekelijks over dit gebiedsproces en hoe de bijeenkomsten verlopen. Zij zijn erg betrokken. We leggen voor welke afwegingen we moeten maken en waarom.

- 5. Hoe groot moet de schil in het landbouwgebied met peilgestuurde drainage zijn, om het water langer vast te houden?**

We hebben een zone van twee kilometer uitgezet waarin we dit gaan onderzoeken. Binnen die twee kilometer kijken we per peilvak.

- 6. Is de wateraanvoer voldoende om op alle percelen rondom de Peel subirrigatie aan te leggen?**

We bekijken per peilvak waar subirrigatie gewenst/mogelijk is. Er moet waar en hoe het water de buffer wordt ingelaten. We gaan nu uit van aanvoer van maximaal 200 l/s. Dit zal voor subirrigatie op alle percelen rond de Peel niet genoeg zijn, maar wel bijdragen aan het verhogen van de grondwaterstand in de zomerperiode.

7. Is het mogelijk om traditionele drainage om te zetten naar peilgestuurde drainage?

Dat hangt af van de huidige staat van de drainage. In sommige gevallen is het mogelijk om de traditionele drainage om te zetten. In andere gevallen is het voordeliger om een nieuw systeem aan te leggen.

8. Hoeveel invloed hebben de agrarische ondernemers op het beheer van het waterpeil?

Hier zullen in de vergunning afspraken over moeten worden gemaakt. De hoofdsloten zullen naar alle waarschijnlijkheid door het waterschap worden beheerd. Maar het waterschap gaat niet over de peilgestuurde drainage van de agrariër. Als onderdeel van een hydrologische effectberekening op de Peel zullen we uit moeten gaan van bepaalde waterstanden in C-watgang of drainagepeilen. Het zou goed zijn als we samen met agrariërs afspraken maken over minimale peilen, zodat de overheden zeker weten dat er voldoende doelbereik wordt behaald.

9. Wat staat er in het nieuwe beregeningsbeleid in Brabant?

Het nieuwe beregeningsbeleid in Brabant gaat uit van gelijke regels voor iedereen, ongeacht of een bedrijf dichtbij een natuurgebied ligt of verder weg. De provincie en waterschappen willen met dit beleid komen tot één Brabant-brede systematiek, zodat er helderheid en uniformiteit ontstaat voor alle gebruikers van grondwater. Het doel hiervan is om de regels eenvoudiger, transparanter en beter uitvoerbaar te maken, waardoor er uiteindelijk minder handhaving nodig is. Deze aanpak moet ervoor zorgen dat iedereen weet waar hij aan toe is en dat toezicht zich kan richten op duidelijke en eenduidige afspraken.

10. Is het mogelijk om inzichtelijk te maken hoeveel peilbuizen er zijn in het gebied? De huidige kaart geeft dit niet aan.

De kaart geeft momenteel een 10-jarig gemiddelde. Dit biedt een eerste beeld, maar we gaan de kaart aanpassen zodat het overzichtelijker wordt waar de peilbuizen zitten.

11. Betekent het hoger opzetten van het waterpeil dat agrarische ondernemers minder lang het land op kunnen?

Dit is correct. Samen met de ondernemers in het gebied wordt een plan gemaakt voor peilopzet. Uitgangspunt is dat het gebied agrarisch blijft, eventuele natte percelen zullen gemitigeerd moeten worden (bijvoorbeeld door het ophogen van percelen) of door het afkopen van gebruiksmogelijkheden door de overheden.

12. Kan de wateraanvoer voldoende water leveren, ook in de zomer? En wat is de waterkwaliteit?

Er zijn bestaande afspraken over de waterverdeling op de Zuid-Willemsvaart tussen Rijkswaterstaat en waterschap Aa en Maas. Binnen deze afspraken is voldoende ruimte voor de voorgestelde wateraanvoer. In de huidige wet- en regelgeving is bovendien vastgelegd dat het ondersteunen van grondwaterafhankelijke natuur (zoals de Groote Peel) prioriteit hebben in geval van tekorten.

De waterkwaliteit is een aandachtspunt, binnen het wateraanvoerproject moet voldaan worden aan alle wetgeving op het gebied van waterkwaliteit. Op dit moment wordt door waterschap Aa en Maas nog onderzoek uitgevoerd naar de waterkwaliteit, zowel van het kanaalwater als naar het water in het landbouwgebied.

13. Is de Peel nu veel droger dan 40 of 100 jaar geleden?

Het is nu natter omdat Staatsbosbeheer bezig is met vernattingsmaatregelen om toe te werken naar de hoogveendoelstellingen. Voor de ontginning bestond het gebied uit turf en veen, en functioneerde het als een spons: continu nat en veerkrachtig. Door de ontwatering is dat natuurlijke sponsvermogen grotendeels verloren gegaan, waardoor het gebied nu veel kwetsbaarder is. Hoewel er al veel maatregelen zijn genomen om water vast te houden, zakt het grondwater in de zomer nog steeds te ver terug.

14. Door klimaatverandering heb je meer te maken met extreme buien. Door de maatregelen die worden genomen wordt het ook al natter. Daardoor zijn de haarvaten al voller. Hoe voorkom dat er grotere problemen voordoen bij extreme buien?

Aan de ene kant worden de buien extremer, terwijl de droogte in de zomer juist verder toeneemt. In deze wisselende omstandigheden gaan we samen op zoek naar werkbare peilstanden. Er zijn enkele knoppen waar je aan kunt draaien: het inlaten van water, het stoppen met inlaten en het kiezen van het juiste moment daarvoor. In de winter laten we geen water in; inlaten wordt vooral effectief wanneer het wordt gecombineerd met subirrigatie. Het totale pakket aan maatregelen moet leiden tot grondwaterwinst. Maatwerk en slim sturen blijven daarbij essentieel. Bovendien is er blijvende monitoring nodig—gedurende een periode van ongeveer vijf jaar—toetsen of het systeem daadwerkelijk werkt zoals vooraf bedacht.

13a. Waarom hebben we niet al eerder gestuurd aan deze knoppen?

De afgelopen 40 à 50 jaar is dit gebied vooral ingericht om piekbuien snel af te voeren en zo overlast te voorkomen. In Brabant, en eigenlijk in heel Nederland, zie je nu echter een duidelijke omslag: water moet juist veel meer worden vastgehouden. De balans in het waterbeheer is aan het verschuiven. In de zomer staat er achter de stuw immers nauwelijks nog water; de droogte neemt toe en het grondwater zakt steeds verder weg. Wat er de afgelopen jaren is gedaan, blijkt dus niet voldoende.

15. Komt er water vanuit de Noordervaart via de Eeuwselse Loop het gebied binnen?

Er is op dit moment aanvoer op de Eeuwselse Loop. Dit water wordt ter hoogte van de Peelweg op de Eeuwselse Loop gezet.

16. Kunnen we zeewater gebruiken om het grondwater aan te vullen en daarmee beregenen?

Op dit moment wordt onderzocht hoe ziltwater breder kan worden ingezet. Ziltwater is water met een hoger zoutgehalte dan brak water, maar minder dan in zeewater. Dit wordt momenteel gedaan ten doelen van de drinkwatervoorziening. Daarbij wordt onder andere gekeken naar het ontzilten van ziltwater. Om het op die manier in te gaan zetten als drinkwater. Zodat we geen (extra) grondwater nodig hebben in de drinkwatervoorziening. Dit is alleen lastig, omdat het drinkwatergebruik ook toeneemt.

17. In hoeverre is de wateraanvoer afgestemd op omliggende landen?

De wateraanvoer wordt internationaal met België, Duitsland en Frankrijk afgestemd. Hierin staat onder andere dat Nederland en België het Maaswater 50/50 verdelen.

18. Is de waterkwaliteit van de Zuid-Willemsvaart beter of slechter dan de waterkwaliteit in het agrarisch gebied?

Het water in de Zuid-Willemsvaart is in essentie hetzelfde water als in de Maas. Dus het bevat naar verwachting minder nutriënten dan het water in het Agrarisch gebied. En het water in de Zuid-Willemsvaart bevat een aantal gebiedsvreemde stoffen, zoals pfas.

19. Tijdens de presentatie van het waterschap werd het stilleggen van de scheepvaart genoemd. Wat wordt daar precies mee bedoeld?

Bij watertekort wordt het water verdeeld op volgorde van priorisering. Kwetsbare natuur staat bovenaan in die priorisering. Daarna volgt elektra en dan pas scheepvaart. Bij een groot watertekort kan er dus voor worden gekozen om de scheepvaart stil te leggen ten behoeve van kwetsbare natuur.

20. Hoeveel kuub wateraanvoer is er om de piek in de zomer te verkleinen? En hoe groot is het gebied dat je kan bereiken met de aanvoer?

200 liter per seconde. We moeten nog samen uitzoeken hoe groot het gebied is dat we daarmee kunnen bereiken.

21. Waar is subirrigatie wel zinvol en waar niet?

Subirrigatie is een effectieve, maar dure techniek om het grondwater aan te vullen. De techniek is het meest effectief dicht op de Peel, hier is immers de wens om de grondwaterstanden in de zomer te verhogen het grootst. Ook vraagt de techniek veel oppervlaktewater, wat in droge periodes vaak niet beschikbaar is. Het waterschap staat ervoor open om reeds gedraineerde percelen dicht tegen de Peel te voorzien van subirrigatie, een voorwaarde hiervoor is dat aanvoerwater beschikbaar is.

Onbeantwoorde vraag vorige sessie:

22. Het water in het kanaal stroomt nu tot aan de rand van de Peel. Is het mogelijk om dat water ook in de Peel te laten stromen?

Het is niet mogelijk om het water uit het Kanaal tot in de Peel te laten stromen. De waterkwaliteit van het kanaalwater is namelijk te rijk aan nutriënten en kalk om direct de Peel in te laten stromen. We kunnen dit water eventueel wel gebruiken om de percelen van het NNB van water te voorzien. Mits er wordt gekozen voor wateraanvoer.

Landbouw/gewasbeschermingsmiddelen

1. Wordt er bij het overgangsgebiedenbeleid rekening gehouden met de locaties van de habitatgevoelige plekken waar veenmossen groeien?

We kijken voor natuurbehoud en -herstel naar het hele gebied van de Groote Peel. Want het hele gebied van de Groote Peel is bestempeld als Natura2000-gebied. Daarom valt het hele gebied ook onder de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn.

2. Als je op een afstand van 1,5 km van de Groote Peel zit, zullen gewasbeschermingsmiddelen toch niet in de Groote Peel terechtkomen? Water loopt namelijk van de Groote Peel af en via de lucht zal het niet pas na 1,5 km dalen.

Wij verwachten niet de gewasbeschermingsmiddelen zich 1,5 km door de lucht verspreiden. Via windsprayers en andere reductietechnieken slaat het meeste van de middelen rechtstreeks op de plant.

Maar je ziet dat de maatschappelijke druk over gewasbeschermingsmiddelen toeneemt. We proberen het daarom breder aan te vliegen en in te zetten op emissiearme of -vrije teelt. Zo blijft het plan ook houdbaar in de toekomst.

3. De opgave rondom gewasbeschermingsmiddelen zijn landelijk bepaald, wat kunnen wij dan nog inbrengen?

De opgave komt vanuit het rijk, maar provincies hebben de ruimte om daar zelf invulling aan te geven. In dit geval hebben we het over Brabant-breed. Als wij aan de provincie kunnen laten zien dat we het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen al sterk hebben gereduceerd, vormt dat een goede basis voor onze opgaven in het Natura 2000-gebied De Groote Peel. Daarmee tonen we aan dat we willen bijdragen aan de opgave, en vergroten we wellicht de kans dat onze randvoorwaarden eerder worden meegenomen.

Onbeantwoorde vragen vorige sessie:

4. Kunnen we het verhogen van het organische stof gehalte ook een onderdeel maken van het gebiedsplan? Dit kan heel goed helpen om de wateropname capaciteit te vergroten maar ook de chemische middelen beter binden/uitfilteren.

Ja, goed idee. Het verhogen van het organische stofgehalte heeft positieve effecten op het vasthouden van water en de aanwezigheid van nutriënten. Daardoor maakt het gewassen weerbaarder zodat er minder gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn. Het kan daarom inderdaad een goed onderdeel van het gebiedsplan zijn.

5. Kan het uitrijden van vaste stalmest meer gestimuleerd worden? Om hiermee de bodem te verbeteren.

Op dit moment wordt het uitrijden van stalmest niet gestimuleerd. Om meer vast stalmest uit te rijden is vaak een aanpassing aan de stal nodig. Hiervoor worden op dit moment geen vergunningen uitgegeven. Daarnaast komt bij het gebruik van stalmest meer ammoniak vrij dan bij drijfmest.

6. Zijn er mogelijkheden om agrarische ondernemers te ondersteunen bij het toepassen van automatische maaisystemen om in nattere omstandigheden gras te blijven winnen?

Op dit moment zijn er geen subsidiemogelijkheden die ondernemers ondersteunen in de aankoop van de benodigde machines. Het kan onder natte omstandigheden, mogelijk al helpen om te werken met een bandendrukwisselsysteem.